

Poučenie pre žiadateľa/poberateľa

1. Žiadosť o dávku výsluhového zabezpečenia

O nároku na dávku výsluhového zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších predpisov a nároku na ich výplatu rozhoduje útvár sociálneho zabezpečenia osobného úradu Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „útvár sociálneho zabezpečenia“) na základe podanej žiadosti, ktorá sa podáva útvaru sociálneho zabezpečenia na korešpondenčnú adresu:

Finančné riaditeľstvo SR
útvár sociálneho zabezpečenia, osobný úrad
Mierová 23
815 11 Bratislava

Žiadosť o dávku výsluhového zabezpečenia je k dispozícii na internetovej stránke Finančného riaditeľstva SR - pozri [tlačivá](#).

2. Výplata dávok výsluhového zabezpečenia

Dávky vypláca útvár sociálneho zabezpečenia k **15. dňu v kalendárnom mesiaci** na bežný kalendárny mesiac, v bezhotovostnej forme na osobný účet oprávneného, alebo v hotovostnej forme poštovou poukážkou. Jednorazové dávky sa vyplatia do 60 kalendárnych dní odo dňa vydania rozhodnutia o ich priznaní.

a) výplata v bezhotovostnej forme

je možné poukazovať dávky na účet príjemcu dávky v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ak je príjemca dávky majiteľom účtu (ČSOB, VÚB, Tatra banka, Poštová banka, Slovenská sporiteľňa, a. s., OTP banka, UniCredit Bank, Prima banka, mBank, ZUNO, Privatbanka). Nie je možné poukazovať dávky na účet manžela/manželky.

Žiadosť o poukazovanie dávok na účet v banke

sa podáva na predpísanom tlačive, ktoré je k dispozícii na internetovej stránke Finančného riaditeľstva SR – pozri [tlačivá](#). Tlačivo je k dispozícii aj v príslušnej banke.

Uvedené tlačivo obsahuje všetky údaje potrebné na to, aby útvár sociálneho zabezpečenia mohol žiadosti o poukazovanie dôchodku na účet v banke vyhovieť. Toto tlačivo je postačujúce vyplniť a predložiť v príslušnej banke, ktorej zamestnanec potvrdí potrebné skutočnosti a následne ho zaslať útvaru sociálneho zabezpečenia.

Ak poberateľ dávky nie je jediný majiteľ účtu, resp. s jeho účtom disponuje iná osoba, je potrebné vyplniť a zaslať (dvojmo) aj tlačivo „**Dohoda o vrátení dávok sociálneho zabezpečenia vyplácaných na osobitné účty**“, podpísané spolumajiteľom, resp. disponentom. Predmetom tejto dohody je záväzok spolumajiteľa (spolumajiteľov), disponenta (disponentov) účtu, že v prípade smrti príjemcu dávky nebude disponovať so sumami dávky pripísanými na účet po dni smrti príjemcu, a tieto sumy vráti útvaru sociálneho zabezpečenia.

Pri podávaní žiadosti o výsluhovú dávku žiadateľ k žiadosti o dávku priloží aj tlačivá „**Žiadosť o poukazovanie dôchodku na účet v banke**“ a „**Dohoda o vrátení dávok sociálneho zabezpečenia vyplácaných na osobitné účty**“ (dvojmo), ak žiada o poukazovanie dávky na účet v banke.

Zmena v spôsobe výplaty dávok (zmena účtu v inej banke)

sa vykoná na základe žiadosti na predpísanom tlačive „**Žiadosť o poukazovanie dôchodku na účet v banke**“ a tlačive „**Dohoda o vrátení dávok sociálneho zabezpečenia vyplácaných na osobitné**

účty“ (ak poberateľ nie je jediný majiteľ účtu, resp. s jeho účtom disponuje aj iná osoba). Až do zariadenia pravidelnej výplaty na iný účet v banke, sa dávka poukazuje na pôvodný účet v banke. Ak by poberateľ dávky účet zrušil skôr, ako bude zariadená výplata dávky na „nový“ účet, mohlo by dôjsť k prerušeniu výplaty dávky. V záujme toho, aby výplata dávky nebola prerušená, poberateľ by mal zrušiť pôvodný účet v banke až potom, ako mu bola dávka vyplatená na účet v inej banke.

b) výplata v hotovostnej forme

sa dávka vypláca poštovým poukazom na adresu poberateľa dávky. V prípade, že dávka v hotovostnej forme nebude vyplatená v stanovený výplatný deň je potrebné, aby sa poberateľ alebo osobitný príjemca dávky informoval na dodávacej pošte. Ak nebude dávka vyplatená počas platnosti poštového poukazu na výplatu do vlastných rúk zo subjektívnych dôvodov poberateľa (napr. neoznámenie zmeny trvalého bydliska, pobytu v zahraničí, prechodného pobytu), útvár sociálneho zabezpečenia zabezpečí jej opätovné zaslanie **v inom výplatnom termíne až po vrátení platby na účet útvaru sociálneho zabezpečenia.**

Poberateľovi **vo výkone trestu odňatia slobody** sa dávky poukazujú ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa príjemca dávky nachádza.

Dávky sa vyplácajú **do cudziny** po predchádzajúcom **potvrdení o žití** poberateľa dávky, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, alebo iná medzinárodná zmluva neustanovuje inak. Ak poberateľ dávky v stanovenej lehote nepredloží útvár sociálneho zabezpečenia potvrdenie o žití, **výplata dávky sa zastaví.** Tlačivo „**potvrdenie o žití**“ pozri.

Nárok na dávku nezaniká uplynutím času. **Nárok na výplatu dávky** alebo jej časti sa **premlčí** uplynutím troch rokov odo dňa vzniku nároku na jej výplatu. Uvedená lehota neplynie počas konania o dávke a v období, v ktorom poberateľovi dávky, ktorý musí mať opatrovníka, nebol opatrovník ustanovený.

3. Osobitný príjemca

Poberateľom dávky je colník; iná fyzická osoba, ktorej vznikol nárok na dávku sociálneho zabezpečenia (napr. vdova, sirota), zákonný zástupca poberateľa dávky alebo osobitný príjemca.

Osobitný príjemca je:

- fyzická osoba alebo právnická osoba určená rozhodnutím útvaru sociálneho zabezpečenia (na základe žiadosti)
- fyzická osoba, ktorej sa vyplácal sirotsky výsluhový dôchodok alebo sirotsky dôchodok do dňa nadobudnutia spôsobilosti dieťaťa na právne úkony (spôsobilosť vzniká dovŕšením 18 roku veku).

Ak poberateľ dávky zo zdravotných dôvodov nemôže výplatu dávky prijímať, útvár sociálneho zabezpečenia na základe písomnej žiadosti na predpísanom tlačive „**Žiadosť o ustanovenie osobitného príjemcu na prijímanie dávky výsluhového zabezpečenia**“ **ustanoví osobitného príjemcu** s jeho súhlasom a so súhlasom poberateľa dávky. (Osobitným príjemcom môže byť napr. syn poberateľa, dcéra poberateľa, alebo iná ním zvolená osoba).

(tlačivo „**Žiadosť o ustanovenie osobitného príjemcu na prijímanie dávky výsluhového zabezpečenia**“ - pozri [tlačivá](#)).

4. Oznamovacia povinnosť poberateľa dávky

V písomnom styku s útvárom sociálneho zabezpečenia je **potrebné vždy uviesť** priezvisko a meno, dátum narodenia a adresu trvalého bydliska poberateľa alebo iného príjemcu dávky (ďalej len poberateľ).

Poberateľ dávky je **povinný bezodkladne oznámiť** útvaru sociálneho zabezpečenia **zmenu miesta trvalého bydliska** (t.j. aj zmenu názvu ulice, zmenu čísla domu, poštovného smerovacieho čísla, zmenu dodávacej pošty) s uvedením dodávacej pošty, poštového smerového čísla, ulice a čísla domu.

Poberateľ dávky je **povinný preukázať zmeny** v skutočnostiach, ktoré sú rozhodujúce na trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu **písomne do ôsmich dní** odo dňa vzniku tejto skutočnosti.

Je povinný oznámiť najmä:

- prijatie do štátnej služby vykonávanej v služobnom pomere alebo do služobného pomeru, z ktorého vzniká nárok na výsluhový príspevok, výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok,
- uzatvorenie manželstva u poberateľov vdovského/vdoveckého výsluhového dôchodku,
- pri poberaní sirotského výsluhového dôchodku tiež skončenie starostlivosti o nezaopatrené dieťa (ukončenie štúdia dieťaťa, prerušenie štúdia, vznik služobného pomeru a pod.),
- zúčastniť sa posudzovania zdravotného stavu na účely invalidity (zúčastniť sa na opätovnom posúdení zdravotného stavu poberateľa invalidného dôchodku),
- krátkodobý, dlhodobý pobyt v zahraničí a návrat z nej,
- prijatie do ústavu sociálnej starostlivosti alebo penziónu a prepustenie z nich,
- výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody,
- preukázať ďalšie skutočnosti rozhodujúce na trvanie, prerušenie, zánik nároku na dávku a výplatu výsluhového zabezpečenia.

Ak bude poberateľ dávky vyzvaný, aby preukázal skutočnosti rozhodujúce pre nárok na túto dávku, nárok na jej výplatu a jej výšku, **je povinný výzve vyhovieť** v určenej lehote. Ak tak neurobí v stanovenej lehote, výplata dávky **sa zastaví**.

Výplata dávky výsluhového zabezpečenia **po preukázaní** rozhodujúcich skutočností sa uvoľní odo dňa zastavenia jej výplaty, najviac tri roky späťne od preukázania týchto skutočností.

Lehota na splnenie povinnosti je zachovaná aj vtedy, ak doklad preukazujúci skutočnosti rozhodujúce na vznik a zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu sa v ustanovenej lehote odovzdal na prepravu poštou.

Doklad preukazujúci skutočnosti rozhodujúce na vznik a zánik nároku na dávku sociálneho zabezpečenia, nároku na jej výplatu a jej sumu podaný **v elektronickej podobe** (bez autorizácie podľa osobitného predpisu) treba **do troch pracovných dní doplniť písomne**.

Ak poberateľ dávky **neoznámí v stanovenej lehote zmeny** rozhodujúce pre trvanie nároku na dávku, jej výšku alebo jej výplatu, alebo inak vedome spôsobí, že dávka bola vyplatená neoprávnené alebo vo vyššej sume, ako mu patrila, **je povinný vrátiť dávku** sociálneho zabezpečenia alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila vôbec alebo v poskytnutej sume.

Ak zanikne nárok na dávku alebo nárok na jej výplatu pre priznanie inej dávky, zúčtujú sa sumy inej dávky patriacej odo dňa jej priznania so sumami doterajšej dávky vyplatenej za ten istý čas.

Neoprávnené prijaté sumy sa môžu zrážať z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky sociálneho zabezpečenia, zo služobného platu policajta (colníka) alebo zo mzdy iného poberateľa dávky sociálneho zabezpečenia. O povinnosti vrátiť dávku sociálneho zabezpečenia poskytnutú neoprávnené alebo v nesprávnej výške rozhoduje útvár sociálneho zabezpečenia.

5. Úmrtie colníka, alebo poberateľa dávky

A. Prechod nároku na dávku

Nárok na vyplácanú výsluhovú dávku zaniká posledným dňom kalendárneho mesiaca, v ktorom **poberateľ zomrel**. Ak policajt (colník) alebo iný poberateľ dávky **zomrel** po uplatnení nároku na dávku a výplatu dávky, prechádzajú nároky na sumy splatné ku dňu úmrtia oprávneného postupne na manžela (manželku), deti a rodičov. Tieto nároky prechádzajúce na pozostalých **nie sú predmetom dedičstva**. Predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto pozostalých.

Pozostalí

- **sú povinní bezodkladne** oznámiť deň úmrtia poberateľa dávky útvaru sociálneho zabezpečenia,
- **nie sú oprávnení** prevziať výplatu poukazovanej dávky splatnej po smrti poberateľa (v takomto prípade je pošta povinná poukázanú dávku vrátiť späť útvaru sociálneho zabezpečenia)

B. Pozostalostné dôchodky

a) **Vdovský výsluhový dôchodok**

Nárok na vdovský výsluhový dôchodok má vdova po colníkovi, ktorý splnil ku dňu úmrtia podmienku doby trvania služobného pomeru na vznik nároku na výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok alebo zomrel v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania alebo ktorý bol predo dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku.

Vdova má **nárok na výplatu vdovského výsluhového dôchodku** počas jedného roka od úmrti manžela. Po uplynutí tejto doby má vdova nárok na výplatu vdovského výsluhového dôchodku, len ak

- sa stará o nezaopatrené dieťa,
- je invalidná, alebo
- dovŕšila vek rozhodný pre nárok na starobný dôchodok, alebo
- vychovala aspoň 3 nezaopatrené deti, alebo
- dovŕšila vek 52 rokov a vychovala 2 nezaopatrené deti, alebo
- manželstvo vdovy so zomretým colníkom trvalo počas služobného pomeru colníka najmenej pätnásť rokov, alebo
- k úmrtiu manžela došlo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Nárok na vdovský výsluhový dôchodok zaniká uzavretím manželstva, dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého vdova úmyselným trestným činom spôsobila smrť colníkovi, ktorý bol jej manželom.

b) **Vdovecký výsluhový dôchodok**

Nárok na vdovecký výsluhový dôchodok má vdovec po colníčke za podmienok ustanovených pre nárok na vdovský výsluhový dôchodok. Nárok na vdovecký výsluhový dôchodok zaniká uzavretím manželstva, dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého vdovec úmyselným trestným činom spôsobil smrť colníčke, ktorá bola jeho manželkou.

c) **Sirotský výsluhový dôchodok**

Nárok na sirotský výsluhový dôchodok má **nezaopatrené dieťa** po colníkovi, ktorý splnil ku dňu úmrtia podmienku doby trvania služobného pomeru na vznik nároku na výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok alebo zomrel v dôsledku choroby z povolania alebo služobného úrazu vzniknutých pri výkone služby alebo v súvislosti s ním alebo ktorý bol predo dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku.

Nárok na výplatu sirotského výsluhového dôchodku **zaniká**, ak dieťa prestane byť nezaopatrené. Ak sa dieťa stane opäť nezaopatreným, nárok na výplatu sirotského výsluhového

dôchodku vznikne opätovne. Nárok na výplatu sirotského výsluhového dôchodku zaniká osvojením maloletého dieťaťa. Zrušením osvojenia nárok na výplatu sirotského výsluhového dôchodku vznikne opätovne. Nárok na sirotsky výsluhový dôchodok a jeho výplatu zaniká nezaopatrenému dieťaťu dňom právoplatného rozhodnutia, podľa ktorého úmyselne spôsobil smrť colníkovi, ktorý bol jeho rodičom alebo osvojiteľom.

Nezaopatrenosť dieťaťa

Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky a po jej skončení najdlhšie do dovŕšenia 26 roku veku, ak

- sa sústavne pripravuje na povolanie,
- pre chorobu alebo úraz sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie alebo nevykonáva zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené, alebo
- je neschopné sa pripravovať sústavne na povolanie alebo je neschopné vykonávať zárobkovú činnosť, z ktorej je povinne dôchodkovo poistené pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

Za sústavnú prípravu na povolanie podľa tohto zákona sa považuje štúdium na strednej škole alebo štúdium na vysokej škole do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa s výnimkou štúdia počas trvania služobného pomeru príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a ozbrojených zborov. Sústavná príprava na povolanie sa začína najskôr od začiatku školského roka prvého ročníka školy; u študentov vysokej školy sa začína odo dňa zápisu na štúdium prvého stupňa alebo na štúdium druhého stupňa.

Nezaopatrené dieťa **nie je** dieťa, ktoré

- sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom, ak už získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a bol mu priznaný akademický titul podľa osobitného predpisu, alebo
- je poberateľom invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % podľa osobitného predpisu.

Tlačivo „**Žiadosť o vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok a sirotsky výsluhový dôchodok**“ a tlačivo „**Potvrdenie o návšteve strednej/vysokej školy**“ je k dispozícii na internetovej stránke Finančného riaditeľstva SR - pozri [tlačivá](#).

Oprávnený alebo iný príjemca je **povinný ohlásiť písomne do 8 dní zmeny** v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku sirotsky výsluhový dôchodok, jeho výšku a výplatu, najmä:

- prerušenie, vylúčenie alebo zanechanie štúdia,
- odchod do zahraničia v priebehu štúdia,
- získanie vysokoškolského vzdelania prvého alebo druhého stupňa,
- priznanie invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %

Uvedenie nepravdivých údajov, nesplnenia povinnosti hlásiť zmeny, ako aj to, že prípadný preplatok vzniknutý nesplnením týchto povinností je príjemca dávky povinný vrátiť.

Nárok na výplatu sirotského výsluhového dôchodku **zaniká** osvojením maloletého dieťaťa. Zrušením osvojenia nárok na výplatu sirotského výsluhového dôchodku vznikne opätovne. Nárok na sirotsky výsluhový dôchodok a jeho výplatu **nevzniká** nezaopatrenému dieťaťu ak bolo právoplatne rozhodnuté súdom, že dieťa úmyselne spôsobil smrť colníkovi, ktorý bol jeho rodičom alebo osvojiteľom.

C. Úmrté

Nárok na úmrtie má pozostalý manžel po colníkovi, ktorého služobný pomer skončil úmrtím alebo vyhlásením za mŕtveho. Úmrtie patrí vo výške odchodného, na ktoré by mal nárok colník v dobe úmrtia. Každé pozostalé dieťa s nárokom na sirotsky výsluhový dôchodok alebo na sirotsky dôchodok po zomretom má nárok na úmrtie vo výške základu.

Nárok na vdovský výsluhový dôchodok, vdovecký výsluhový dôchodok, sirotsky výsluhový dôchodok a na úmrtie nevzniká osobe, ktorá bola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin smerujúci proti zomretému colníkovi.

Potrebné doklady na pozostalostné dávky

na preukázanie skutočností rozhodujúcich pre nároky na pozostalostné dávky sú najmä :

- a) úmrtý list zomretého colníka/colníčky,
- b) overený opis rodného a sobášneho listu vdovy (vdovca),
- c) čestné prehlásenie vdovy (vdovca), overené matrikou, že manželstvo nebolo rozvedené,
- d) u sirotského výsluhového dôchodku ďalej overený opis rodného listu dieťaťa,
- e) potvrdenie o štúdiu dieťaťa po skončení povinnej školskej dochádzky, potvrdenie o predpokladanom dátume skončenia štúdia (učebného pomeru),

rozhodnutie, ak dieťa je poberateľom invalidného dôchodku priznaného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%; lekárske posudok, ak dieťa mladšie 26 rokov nie je schopné vykonávať zárobkovú činnosť a sústavne sa pripravovať na budúce povolanie alebo nie je schopné vykonávať zárobkovú činnosť pre nepriaznivý zdravotný stav. Ak má dieťa súdom ustanoveného opatrovníka, je potrebné preukázať o tom rozhodnutie súdu.

D. Úhrada nákladov na pohreb

Pozostalými na účely úhrady nákladov na pohreb sa rozumejú manželka (manžel), deti, rodičia, vnuci a prarodičia colníka, ktorý zomrel počas trvania služobného pomeru, alebo colníka zomretého po skončení služobného pomeru, ak bol poberateľom dôchodku zo sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov (ďalej len „zomretý“). Za pozostalých sa považujú aj ďalšie osoby, ktoré zabezpečili pohreb alebo sa v rozhodujúcej miere podieľali na zabezpečení pohrebu zomretého.

Nákladmi na zabezpečenie pohrebu sa rozumejú náklady na úpravu, oblečenie a uloženie telesných pozostatkov zomretého, náklady na rakvu a jej úpravu, náklady na úhradu pohrebných úkonov a obradov obvyklých v mieste pohrebu. Ak sa vykonal pohreb spolnotením, rozumejú sa nákladmi na pohreb aj náklady na prepravu telesných pozostatkov z miesta pohrebného obradu na miesto spolnenia, náklady na spolnenie, urnu a náklady spojené s uložením urny alebo rozptýlením popola.

Ak orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva zabezpečil pohreb zomretého na území SR so spoluúčasťou pozostalých, uhradí útvary sociálneho zabezpečenia Finančného riaditeľstva SR náklady pohreb, **najviac však 232,36 €**.

Ak si pozostalí neprajú, aby orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva zabezpečil pohreb zosnulého alebo aby sa orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva podieľal na zabezpečení pohrebu v celom rozsahu alebo s jeho spoluúčasťou, alebo ak ide o pohreb mimo územia SR, uhradí útvary sociálneho zabezpečenia Finančného riaditeľstva SR pozostalým na ich žiadosť náklady na pohreb, **najviac 232,36 €**.

Ak došlo k úmrtiu počas trvania služobného pomeru v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, úhrada nákladov na pohreb sa zvyšuje na dvojnásobok. Orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva na požiadanie pozostalých môže zabezpečiť pohreb na svoje náklady v celom rozsahu len colníkovi, ktorý zomrel počas výkonu služby.

Potrebné doklady:

- a) úmrtný list zomretého (overená fotokópia) alebo oznámenie o úmrtí,
- b) doklad o zaplatení nákladov spojených s pohrebom.

Upozornenie:

Ak si pozostalí uplatnia nárok na úhradu nákladov na pohreb na útvare sociálneho zabezpečenia **a vyplatí sa im 232,36 €, nemajú nárok na príspevok na pohreb** podľa zákona č. 238/1998 Z. z. o príspevku na pohreb, ktorý vypláca **príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (vo výške 79,670 €)**.